

## **БАЛАГУРІ ЕДУАРД АЛЬБЕРТОВИЧ**

26 січня 2004 р. на 73 році життя не стало доктора історичних наук, професора Ужгородського національного університету, члена спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій Інституту археології НАН України Едуарда Альбертовича Балагурі. Невблаганна доля забирає всіх, але завжди смерть людини є надзвичайною подією, в яку важко повірити. Це особливо стосується таких людей, як Едуард Балагурі з його іскристою енергією, відкритістю до всіх проявів діяльності й бажанням усе перетворити на життєдайну силу. Важко повірити в його смерть і тому, що минуло лише два роки, як відзначався його 70-річний ювілей із улаштуванням конференцій, виданням наукових збірників на його честь.

Початок біографії Е.А.Балагурі був звичайним для багатьох жителів Закарпаття, які мешкали тут ще до того, як ця область увійшла до складу України, Він народився 24 вересня 1931 р. у м. Хуст. Уже після війни, коли Закарпаття стало частиною України, він закінчив школу, а в 1955 р. - історичний факультет Ужгородського університету, після чого працював у Закарпатському краєзнавчому музеї. Праця в музеї сформувала його інтерес до стародавньої історії та археології Закарпаття — він вступив до аспірантури у відділ археології Львівського інституту суспільних наук АН УРСР, де його вчителями були такі відомі вчені, як І.П.Крип'якевич, М.Ю.Смішко, І.К.Свешников. 1961 р. Е.А.Балагурі повертається до Ужгородського університету, в якому залишається на все своє життя.

В університеті він захистив кандидатську й докторську дисертації, став професором, завідувачим кафедрою й деканом історичного факультету. Сферою його наукових інтересів були пам'ятки та історія племен Карпатського регіону в добу бронзи, а також інші проблеми стародавньої історії західної частини України та Центральної Європи, зокрема дослідження розселення слов'ян на території Північно-Східних Карпат. Для цього Е.А.Балагурі стало в пригоді знання угорської, румунської, чеської, польської, німецької мов. Йому вдалося поєднати українську археологічну та історичну науку з європейською, а на мапі давніх культур України з'явилися десятки нових назв.

Звичайно, після смерті людини на перший план виступають суто людські риси його характеру, ставлення до людей, колег, усіх, з ким йому доводилося зустрічатись і спілкуватись, та все ж і професія має важливе значення. Наукова громадськість, і не лише в рідному Закарпатті, тепер глибше замислиться над тим, що по собі залишила ця непересічна людина й неупереджено проаналізує зроблене ним. Е.А.Балагурі був воістину визначним дослідником стародавніх пам'яток Закарпаття. Українська археологія, а також науковці сусідніх країн Центральної Європи, зобов'язані йому поглибленням фундаментальних знань. Це відбувалося протягом десятиліть завдяки постійним контактам із колегами за кордоном. Науковий внесок Е. А. Балагурі в розуміння подій і предметів доби бронзи III - II тисячоліть до н. е. досить значний і, безумовно, до його праць звертатиметься не одне покоління археологів та істориків.

Доброзичливий характер, надзвичайна відкритість у спілкуванні, викладі своїх глибоких знань з археології й стародавньої історії України та Європи здобули незрівнянну славу Е. А. Балагурі серед студентів Ужгородського університету, де він працював понад 40 років. Випускники університету, які зараз працюють, займаючи великі й малі посади, у різних галузях політичного, економічного, наукового, освітянського життя України та інших країн, зберегли добрі спогади про прекрасного викладача, простого й вимогливого професора, свого університетського вчителя.

Не формальною, а, навпаки, активною й плідною була його участь у роботі редколегій таких наукових журналів, як "Археологія", "Науковий вісник Ужгородського національного університету", "Карпатика", "Acta Hungarica", а також Наукового товариства області Саболч-Сатмар-Берег Угорської академії наук, Закарпатського угорськомовного наукового товариства, Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Він мав постійні наукові зв'язки з Інститутом історії України НАН України, де працює багато його друзів.

Світла пам'ять про надзвичайно щедрого й щирої людини, неординарного викладача, професора, завідувачого кафедрою й декана, незмінного керівника археологічних експедицій, активного члена вчених рад, редколегій наукових журналів, доброзичливого опонента, рідкісного відкривача й систематизатора археологічних пам'яток, вихователя добра в освіті й науці, і просто цікавого співрозмовника, веселу, життєрадісну, чуйну, красиву й безмежно добру людину — Едуарда Альбертовича Балагурі - назавжди залишиться в душах і серцях його учнів, колег, друзів та знайомих.